

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT DHE SPORTIT
AGJENCIA E SIGURIMIT TË CILËSISË SË ARSIMIT PARAUNIVERSITAR

PROGRAMI I ZHVILLIMIT PROFESIONAL
PËR MARRJEN E KATEGORIVE TË KUALIFIKIMIT TË MËSUESVE
TË GJUHËS AMTARE (GREKE/ MAQEDONASE) PËR PAKICAT KOMBËTARE
2022

1. HYRJE

Profesioni i mësuesit kërkon përkushtim, përgjegjshmëri dhe standarde të larta në punë dhe në sjellje. Mësuesit veprojnë me ndershmëri dhe integritet, përdorin dijet dhe aftësitë e tyre në punën e përditshme, krijojnë marrëdhënie pozitive profesionale, si dhe bashkëpunojnë me prindërit në interesin më të mirë të nxënësve. Gjithashtu, ata përditësojnë vazhdimisht njohuritë e tyre për të mundësuar shërbim cilësor arsimor në përputhje me kërkesat e kohës.

Programi i zhvillimit profesional për marrjen e kategorive të kualifikimit nga mësuesit e gjuhës amtare (greke/ maqedonase) është hartuar nga një grup pune që është ngritur në Agjencinë e Sigurimit të Cilësisë së Arsimit Parauniversitar (ASCAP). Programi synon t'u vijë në ndihmë Drejtorive Rajonale të Arsimit Parauniversitar (DRAP-ve) dhe Zyrave Vendore të Arsimit Parauniversitar (ZVAP-ve), si dhe të gjithë mësuesve të gjuhës amtare (greke/ maqedonase) të pakicave kombëtare, për t'u përgatitur për testimin e kombëtar për marrjen e kategorive të kualifikimit.

Programi iu përmbahet kërkesave që MAS ka vendosur për mësuesit që do të marrin pjesë në procesin e kualifikimit. Ai është hartuar duke mbajtur parasysh se fushat kryesore, në të cilat testohen njohuritë dhe aftësitë e mësuesve janë:

- dokumentet zyrtare¹, të cilat kanë të bëjnë me veprimtaritë mësimore dhe edukative të mësuesve;
- programet mësimore të gjuhës amtare (greke/ maqedonase) të pakicave kombëtare, për klasat VI- IX;

¹ Është fjala për të gjitha dokumentet ligjore, urdhëresat dhe udhëzimet e MAS-it që zbatohen në shkollë, duke u përqendruar në ato të viteve të fundit.

- aspektet e pedagogjisë dhe të metodologjisë në mësimdhënie-nxënie në përgjithësi, si dhe të lëndës së gjuhës amtare (greke/ maqedonase), në veçanti;
- aspektet e etikës dhe të komunikimit;
- aspektet e drejtshkrimit të gjuhës shqipe;
- përmbajtja shkencore e gjuhës amtare (greke/ maqedonase), sipas programeve mësimore përkatëse.

2. QËLLIMET E PROGRAMIT

Qëllimet e programit të zhvillimit profesional të mësuesve për marrjen e kategorive të kualifikimit janë:

- të ofrojë një program të detyruar për mësuesit që këtë vit do të marrin kategoritë e kualifikimit, në mënyrë që ata të përgatiten për të përballuar me sukses kërkesat që ka testimi kombëtar;
- të ofrojë një program orientues për t'u ardhur në ndihmë të gjithë mësuesve të gjuhës amtare (greke/ maqedonase) për të realizuar veprimtaritë kualifikuese, si dhe DRAP- ve dhe ZVAP-ve për të organizuar zhvillimin profesional të mësuesve. Në këtë aspekt programi mund të plotësohet nga DRAP-et dhe ZVAP-të, sipas kushteve dhe mundësive konkrete.

Programi synon që mësuesi:

- të njohë dhe të zbatojë legjislacionin arsimor e në mënyrë të veçantë risitë më të fundit të reformës arsimore;
- të zotërojë kompetencat, bazuar në standardet profesionale të mësuesit, për të ndikuar drejtpërdrejt në efektivitetin e procesit mësimor për një mësimdhënie të suksesshme;
- të demonstrojë aftësitë në fushën pedagogjike për përzgjedhjen e modeleve për organizimin e klasës, për shtjellimin e koncepteve, për nxitjen e diskutimeve, për përdorimin e teknikave të vlerësimit të nxënësve etj.;
- të tregojë përgjegjshmëri në njohjen e koncepteve bazë dhe ligjësive shkencore të lëndës/ve, si dhe në zbatimin e tyre në praktikë, në përputhje me specifikat e moshës së nxënësve dhe të klasës ku jep mësim;
- të demonstrojë zbatimin e rregullave të etikës dhe të komunikimit në punën e tij në shkollë;
- të zotërojë zbatimin e rregullave drejtshkrimore të gjuhës shqipe gjatë procesit të mësimdhënie -nxënies;
- të përdorë aftësitë e TIK-ut, si një nga risitë më të fundit në mësimdhënien bashkëkohore.

3. PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Programi është strukturuar sipas fushave kryesore të zhvillimit profesional, të përmendura më sipër. Për të qenë lehtësisht i përdorshëm, programi është paraqitur sipas një formati të caktuar. Për secilën fushë përcaktohen:

- kompetencat profesionale, si dhe rezultatet e pritshme për realizimin e këtyre kompetencave;
- literatura përkatëse rekomanduese në funksion të përvetësimit të kompetencave të fushës.

Përshkallëzimi i njohurive dhe i aftësive profesionale, të cilat lidhen me kompetencat e secilës fushë të testimit, do ta ndihmojnë mësuesin që të identifikojë çështjet në të cilat duhet të përqendrohet.

Përmbajtja e programit sipas fushave

FUSHA : DOKUMENTET ZYRTARE	
Kompetenca: Zbatimi me përgjegjshmëri dhe me korrektesë i kërkesave të legjislacionit dhe të dokumentacionit shkollor.	Literatura e rekomanduar
Rezultatet e pritshme Mësuesi: <ul style="list-style-type: none">• zotëron ligjin për sistemin arsimor parauniversitar dhe Rregulloren për funksionimin e Institucioneve Arsimore Parauniversitare në Republikën e Shqipërisë.• zbaton legjislacionin, udhëzimet dhe rregulloret për hartimin dhe zbatimin e kurrikulës shkollore;• zbaton legjislacionin, udhëzimet dhe rregulloret për personelin e shkollës;	<ul style="list-style-type: none">- Ligji nr. 69/2012 “Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar.- Rregullorja e funksionimit të institucioneve arsimore parauniversitare në Republikën e Shqipërisë, miratuar me urdhrin nr.31, datë 28.01.2020.- Udhëzimi nr.17 “Për fillimin e vitit shkollor 2021-2022 në sistemin arsimor parauniversitar”, MAS (16.08 2021).- Udhëzimi nr. 30, datë 12.09.2018 “për numrin e nxënësve për klasë dhe normat e punës mësimore në institucionet e arsimit parauniversitar” i ndryshuar me udhëzimin nr.14, date 28.7.2021.

<ul style="list-style-type: none"> • demonstroi zbatimin konkret të udhëzimeve të MAS në funksion të përmirësimit të procesit të mësimdhënie-nxënies; • zbaton etikën profesionale të mësuesit; • respekton të drejtat dhe liritë e nxënësit; • respekton detyrat, të drejtat dhe liritë e mësuesit; • zbaton rregulloret dhe udhëzimet për zhvillimin profesional të mësuesit 	<ul style="list-style-type: none"> - Udhëzimi nr. 1, datë 20.01.2017 “Për funksionimin e sistemit të zhvillimit të vazhdueshëm profesional të punonjësve arsimorë”. - Udhëzimi nr. 4, datë 26.02.2021. “Për kriteret dhe procedurat e kualifikimit të mësuesve”. - Udhëzimi nr. 34, datë 11.09.2015 “Për vlerësimin e nxënësve për kurrikulën me kompetenca, në arsimin bazë”. - Udhëzimi nr. 14, datë 28.07.2016 “Për vlerësimin e nxënësve në arsimin e mesëm të lartë”. - Urdhri nr.6, datë 10.01.2018 për zbatimin e nismës “Tri lëndë në gjashtë orë”. - Urdhër nr. 46, datë 24.07.2020 “Për standardet profesionale të formimit të përgjithshëm dhe të formimit lëndor të mësuesve në sistemin arsimor parauniversitar”.
---	--

FUSHA: PROGRAMET LËNDORE	
Kompetenca: Zbatimi në mënyrë efektive i programeve të gjuhës amtare (greke/maqedonase).	Literatura e rekomanduar
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p>Mësuesi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - njeh dhe zbaton programin duke respektuar të gjitha kërkesat dhe rubrikat e tij; - përshtat programin lëndor në përputhje me nxënësit dhe me veçoritë e mjedisit, në të cilin jep mësim; - përdor me efikasitet, në dobi të prirjeve bashkëkohore, fleksibilitetin e zbatimit të programit; 	<ul style="list-style-type: none"> - Korniza kurrikulare, 2014. - Programet lëndore për gjuhën amtare (greke/maqedonase) të pakicave kombëtare, për klasat 6-9. - Kuadri i Përbashkët Evropian i Referencave për Gjuhët. - Portofoli Evropian i Gjuhëve (PEGJ).

<ul style="list-style-type: none"> - gjen ose harton materiale plotësuese kurrikulare që ndihmojnë në përvetësimin e koncepteve dhe të aftësive të përcaktuara në program; - gjen ose harton materiale plotësuese kurrikulare që pasurojnë formimin e nxënësve, si dhe nxitin mendimin e pavarur dhe kritik të tyre; - njeh dhe zbaton koherencën vertikale të programeve lëndore; - harton rezultate të nxëni për tema mësimore ose grupe temash, që janë në përputhje me programin; - përzgjedh metodat, teknikat dhe mjetet mësimore të nevojshme për të realizuar përmbushjen e rezultateve të të nxënit; - siguron informacion që demonstroi lidhjen e gjuhës me letërsinë, me shkencat e tjera dhe me jetën reale. 	
--	--

FUSHA: ASPEKTE TË PEDAGOGJISË, METODOLOGJISË DHE PËRDORIMIT TË TIK -UT NË MËSIMDHËNIE-NXËNIE

<p>Kompetenca 1: Zotërimi i njohurive pedagogjike specifike të nevojshme dhe të mjaftueshme për mësimdhënien e gjuhës amtare (greke/ maqedonase).</p>	<p>Literatura e rekomanduar</p>
<p>Rezultatet e pritshme Mësuesi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - demonstroi përkushtim, motivim dhe përgjegjësi gjatë punës së tij; - përshtat punën e tij me zhvillimin njohës, social dhe emocional të nxënësve; 	<ul style="list-style-type: none"> - Korniza e vlerësimit të nxënësit, MAS, 23.07.2015. - Udhëzuesi i zhvillimit të kurrikulës në arsimin e mesëm të ulët, 2017.

<ul style="list-style-type: none"> - përdor metoda, teknika dhe strategji që synojnë gjithëpërfshirjen e nxënësve në procesin e të nxënës; - identifikon nxënësit me nevoja të veçanta dhe planifikon punën afatshkurtër dhe afatgjatë me këta nxënës; - demonstroi qëndrim pozitiv ndaj gjuhës dhe letërsisë; - demonstroi respekt, besim dhe objektivitet me nxënësit; - edukon të nxënësit dashurinë dhe kërkueshmërinë ndaj gjuhës amtare; - motivon nxënësit duke e konsideruar motivimin, si një nga çelësat e progresit të tyre; - krijon klimë të përshtatshme, motivuese dhe të kënaqshme për nxënësit; - bashkëpunon me prindërit për përmirësimin e progresit të nxënësit. 	
<p style="text-align: center;">Kompetenca 2: Përdorimi i metodave dhe i strategjive efektive në mësimdhënien e gjuhës amtare (greke/ maqedonase).</p>	<p style="text-align: center;">Literatura e rekomanduar</p>
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p>Mësuesi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - përzgjedh metodat dhe teknikat e përshtatshme për arritjen e rezultateve të të nxënës; - përdor metoda e teknika që nxisin mendimin kritik e krijues të nxënësve; - planifikon dhe zhvillon orë mësimore duke u bazuar në mësimdhënien me në qendër nxënësin; 	<ul style="list-style-type: none"> - Udhëzuesi i zhvillimit të kurrikulës në arsimin e mesëm të ulët, 2017. - Vlerësimi i nxënësit në arsimin e mesëm të ulët dhe në arsimin e mesëm të lartë. (<i>Material shpjegues në ndihmë të shkollave</i>), shtator 2019. - Portofoli Evropian i Gjuhëve (PEGJ)

<ul style="list-style-type: none"> - përdor metoda e teknika që ndikojnë në ndërtimin dhe zhvillimin e kompetencave kyç dhe kompetencave lëndore; - njeh dhe zbaton gjatë procesit të të nxënit lloje të ndryshme të vlerësimit; - vlerëson nxënësit duke u bazuar në nivelet e arritjeve; - përdor teknika dhe evidenca të ndryshme për vlerësimin e nxënësit; - zhvillon me nxënësi teste që zbatojnë parimet e hartimit dhe të pikëzimit të një testi. 	
<p>Kompetenca 3: Përdorimi i teknologjisë së informacionit dhe të komunikimit për të rritur cilësinë e mësimdhënies/nxënies së gjuhës amtare (greke/ maqedonase).</p>	<p>Literatura e rekomanduar</p>
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p>Mësuesi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezanton materiale mësimore duke përdorur programe të përshtatshme si: Power Point, Excel, Word; - nxit nxënësit të bëjnë prezantime gjatë orës së mësimit duke përdorur TIK-un; - gjen dhe përdor materiale nga website për të pasuruar dhe për të përmirësuar mësimdhënie-nxënien; - përfshin nxënësit në projekte lëndore, të cilat ndërthuren me kërkime, gjetje dhe përdorime materiale nga burime të ndryshme në internet. 	<ul style="list-style-type: none"> - Urdhri nr. 84, datë 06.05.2021 “Për miratimin e standardeve profesionale të mësuesit për përdorimin e Teknologjisë së Informacionit dhe Komunikimit”. - Materiali ndihmës për mësuesit lidhur me përdorimin e platformave online në procesin mësimor, ASCAP 2021.

<p>Kompetenca: Zbatimi i rregullave të etikës dhe të komunikimit si elemente të domosdoshme në të gjithë punën e mësuesit.</p>	<p>Literatura e rekomanduar</p>
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p>Mësuesi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - njeh rregullat e etikës dhe të sjelljes që duhen respektuar në marrëdhënie me drejtuesit e institucionit arsimor, kolegët, nxënësit, prindërit dhe komunitetin; - zbaton rregullat e etikës dhe të sjelljes në marrëdhënie me drejtuesit, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin, gjatë punës së tij brenda dhe jashtë institucionit arsimor. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kodi i etikës së mësuesve. - Urdhri nr. 46, datë 24.07.2020 “Për standardet profesionale të formimit të përgjithshëm dhe të formimit lëndor të mësuesve në sistemin arsimor parauniversitar”.

FUSHA: ASPEKTE TË DREJTSHKRIMIT TË GJUHËS SHQIPE

<p>Kompetenca: Zbatimi i rregullave drejtshkrimore të gjuhës shqipe.</p>	<p>Literatura e rekomanduar</p>
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p>Mësuesi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - njeh dhe zbaton rregullat e drejtshkrimit të gjuhës shqipe; - vlerëson rëndësinë e përdorimit të gjuhës standarde në të gjitha veprimtaritë dhe punët e tij. 	<ul style="list-style-type: none"> - Drejtshkrimi i gjuhës shqipe.

FUSHA: PËRMBAJTJA SHKENCORE E LËNDËS

<p>Kompetenca: Respektimi i rigorozitetit shkencor në mësimdhënien e lëndës së gjuhës amtare (greke/ maqedonase).</p>	<p>Literatura e rekomanduar</p>
<p>Rezultatet e pritshme</p> <p>Mësuesi:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tekste të gjuhës amtare (greke/maqedonase) për nxënësit e pakicave kombëtare, si dhe

<ul style="list-style-type: none"> - zotëron mirë gjuhën amtare (greke/maqedonase) në të gjitha aftësitë gjuhësore; - ndjek dinamikën e pasurimit të gjuhës amtare (greke/maqedonase); - kupton, interpreton, analizon dhe vlerëson tekste e fragmente të ndryshme letrare dhe jo letrare në gjuhën amtare (greke/maqedonase); - shkruan ese me tematika që lidhen me çështje të ndryshme arsimore; - analizon dhe vlerëson tiparet e stilit dhe të gjuhës në një tekst ose fragment; - kryen analiza të sakta nga fusha e sistemit gjuhësor; - respekton rregullat gramatikore, drejtshkrimore dhe të pikësimit. 	<p>materiale të tjera burimore që mbulojnë përmbajtjen lëndore për klasat 6-9 në arsimin e mesëm të ulët.</p>
--	---